

SZKOŁA SAMODZIELNEGO MYŚLENIA (SSM)

Szkoła Samodzielnego Myślenia to diagnoza kompetencji uczniów z klas IV szkół podstawowych, I klas gimnazjów, I oraz ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (liceów i techników). Badanie to sprawdzi, na ile szkoła uczy tzw. umiejętności złożonych z języka polskiego i matematyki (czytania, interpretowania, wnioskowania i argumentowania). Dowiemy się więc:

- czy uczniowie potrafią samodzielnie myśleć na każdym etapie nauki – podstawówka, gimnazjum, szkoła średnia?
- czy uczniowie uczą się krytycznego myślenia i formułowania wniosków, szukania rozwiązań, a nie odtwórczego przekazywania faktów?
- jak uczniowie rozumują, interpretują, argumentują?
- na ile ich umiejętności są dopasowane do ćwiczeń, zadań i innych metod aktywnych uczenia
- jaki jest poziom umiejętności złożonych u uczniów pracujących według starej i nowej podstawy programowej?
- na ile dom, na ile szkoła i metody pracy nauczyciela wpływają na rozwój umiejętności złożonych?
- jak zachowują się uczniowie w sytuacjach zadań nietypowych ze względu na brak gotowego schematu postępowania lub gdy zawodzi stosowanie znanego schematu postępowania?

Badanie będzie przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych w ramach projektu systemowego pt. „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” w dwóch etapach: w listopadzie i grudniu 2011 r. oraz w kwietniu 2012 r.

Po co nam Szkoła Samodzielnego Myślenia?

Jak wynika z międzynarodowego badania kompetencji uczniów PISA 2009, polscy uczniowie znacznie poprawili swoje wyniki od 2000 r. Jednak nadal lepiej radzą sobie z wykonywaniem czynności typowych np. odtworzeniem szkolnej interpretacji tekstu literackiego, w których nie jest konieczne podjęcie samodzielnego rozumowania. Tam, gdzie trzeba argumentować, przekonać do swojego zdania, zinterpretować informację, wyniki polskich uczniów są gorsze. Podobnie widać w badaniu PISA, że nauczanie matematyki ukierunkowane jest raczej na nabywanie i rozwijanie drobnych, algorytmicznych umiejętności, a słabiej rozwijane są najważniejsze umiejętności matematyczne: rozumowanie i argumentowanie, dobieranie odpowiednich narzędzi matematycznych do rozwiązywania problemów, stosowanie metod matematycznych w sytuacjach życia codziennego i w innych dziedzinach nauki, a także opisywanie i interpretowanie zjawisk w języku matematyki.

Badanie SSM wyjaśni, czy to dlatego, że polscy uczniowie mają z tym kłopot, czy też mają nawyk dostosowywania się do tego, co uważają, że się od nich oczekuje? Wskaże, jak to zmienić, i pozwoli opracować narzędzia, których potrzebują nauczyciele, by to zmienić.

Co SSM da badaczom i szkołom?

Szkoła Samodzielnego Myślenia to nie jest test wiedzy, lecz badanie naukowe. Umożliwi zainteresowanym szkołom pomiar umiejętności uczniów w zakresie czytania ze zrozumieniem i umiejętności argumentacji (język polski) oraz umiejętności rozumowania, argumentowania i tworzenia strategii (matematyka). Zadania te są rozwiązywane przez uczniów.

Na podstawie wyników badania będzie można wyciągnąć wnioski na temat poziomu rozwoju umiejętności złożonych, takich jak: formułowanie problemów, tworzenie własnych strategii rozwiązywania zadań, interpretacja, rozumowanie, argumentowanie, dokonywanie analizy i syntezy. Badanie tych samych umiejętności na kolejnych etapach edukacji oraz uczących się według starej i nowej podstawy programowej pozwoli zaobserwować, jak przebiega rozwój umiejętności złożonych i jakie czynniki mają na niego wpływ.

Badanie przeprowadzane będzie w taki sposób, aby dać informację nauczycielowi o wynikach uczniów z jego klasy, a potem dostarczyć mu narzędzi do lepszego rozwijania takich umiejętności, zarówno u uczniów słabych, jak i uczniów zdolnych.

Szkoły biorące udział w badaniu otrzymają informację na temat wyników uzyskanych przez uczniów z poszczególnych zadań. Informacja będzie zawierać średni wynik z poszczególnych zadań w całym badaniu na danym etapie edukacyjnym dla danego oddziału klasowego.

W wyniku badania powstaną także narzędzia dydaktyczne do rozwijania umiejętności złożonych (pomoce naukowe w postaci zadań, ćwiczeń, lekcji pokazowych, aktywnych metod nauki), z których będą korzystać za darmo nauczyciele.

Umiejętności sprawdzane w czasie badania będą kluczowe do satysfakcjonującego wyniku na egzaminie gimnazjalnym 2012, który począwszy od roku szkolnego 2011/2012 oparty jest na nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego. Instytut Badań Edukacyjnych w ramach swoich prac badawczych diagnozuje sposób i efekty wdrażania nowej podstawy.

Kogo obejmie badanie

Badanie składa się z trzech etapów: badań pilotażowych przeprowadzonych w II kwartale 2011 r., badań standaryzacyjnych w II połowie 2011 r. oraz głównego badania w I kwartale 2012 r.

Badanie będzie przeprowadzane w IV klasie szkoły podstawowej, I klasie gimnazjum, I klasie szkoły ponadgimnazjalnej, ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej.

W 2011 r. badanie obejmie ok. 10 000 uczniów, czyli ok. 500 oddziałów w 350 szkołach. Ze szkołami skontaktuje się w październiku 2011 r. wyłoniona w przetargu przez IBE firma badawcza.

Badanie w kwietniu 2012 r. ma mieć charakter powszechny i obejmie wszystkie szkoły, które się do niego zgłoszą. Informacja o możliwości zgłoszenia szkoły ukaże się na stronie internetowej badania w I kwartale 2012 r.

W eksperckiej części SSM wezmą też udział przedstawiciele szkół biorących udział w badaniu: dyrektorzy, nauczyciele języka polskiego i nauczyciele matematyki, a także rodzice uczniów szkół podstawowych.

Więcej: www.ibe.edu.pl lub na stronie eduentuzjasci.pl/ssm.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjasci
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

